

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

Poznań, 18.06.2021 roku

Uniwersytet Artystyczny

im. Magdaleny Abakanowicz

w Poznaniu

dziedzina: sztuki plastyczne

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pani **mgr Eweliny WYLĘŻEK**

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuka

w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i restauracja dzieł sztuki

wszczętym przez Radę ds. Nadawania Stopni Naukowych

i Stopni w Zakresie Sztuki

Uniwersytetu Humanistyczno – Przyrodniczego

im. Jana Długosza w Częstochowie

Wpłynęło 21.06.2021.

Podstawowe dane o doktorantce

Pani Ewelina Wylężek urodziła się w 1977 roku w Katowicach. Uczęszczała do Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Dąbrowie Górniczej. Ukończyła również Wydział Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie uzyskała dyplom z zakresu Malarstwa Monachijskiego, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości Józefa Brandta. Pani Ewelina Wylężek należy do Związku Polskich Artystów Plastyków. Oprócz działalności artystycznej prowadzi wykłady z zakresu historii kultury i sztuki w Wyższej Szkole Technicznej w Katowicach.

Sztuki piękne zawsze były obecne w Jej domu rodzinnym, gdyż od najmłodszych lat przesiadywała w pracowni ojca, przyglądając się jego pasji malarskiej. Wspólne rozmowy, czas spędzony w kontakcie ze sztuką, z pewnością ułatwiły Jej wybranie artystycznej drogi życiowej. Najpierw jednak wiele lat poświęciła Ona na pogłębianie wiedzy z zakresu historii sztuki. Jednak sama teoria przestała Jej wystarczać, gdyż pojawiła się miłość do malarstwa – potrzeba przerwania na płótno własnych emocji.

Pani Ewelina Wylężek od 2014 roku bierze czynny udział w życiu artystycznym, czego efektem są prezentacje Jej dorobku, w tym między innymi:

- 2014 – „II VIAGGIO CON L'ARTE”, Miejski Dom Kultury ODEON, Czeladź;
- 2014 – „SKĄD – DOKĄD”, Park Tradycji – Siemianowickie Centrum Kultury, Siemianowice Śląskie;
- 2014 – „Dusza Kobiecości”, Hotel SZAFRAN, Czeladź;
- 2014 – „Na Przełomie” – wystawa zbiorowa, MDK ODEON, Czeladź;
- 2014 – z cyklu „Obrazy Mistrzów”, Ośrodek Kultury w Będzinie;
- 2014 – CORUM GROUP, Łaziska Górne;
- 2014 – „Impresje”, ELEKTROMONT, Tarnowskie Góry;
- 2015 – „Z perspektywy kobiet” – wystawa zbiorowa, ICE Kraków;
- 2015 – z cyklu „Podróże”, IT LOFT PARK, Tychy;
- 2015 – „Osobliwość miasta”, Pałac Kawalera w Świerklańcu;
- 2015 – V Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw – wystawa zbiorowa, Międzynarodowe Centrum Kongresowe, Katowice;
- 2016 – Ekspozycja, Pałac Kultury Zagłębia, Dąbrowa Górnicza;
- 2016 – „Wspomnienia”, Muzeum Zamkowe w Pszczynie;

- 2016 – Międzynarodowe Centrum Kongresowe, Katowice;
 - 2016 – Hotel Noma Residence, Promnice;
 - 2016 – „Ewelina Dobroń i Stefan Dobroń – Malarstwo”, Dobrońskie Centrum Kultury, Dobroń;
 - 2017 – „Siedem stron świata”, Międzynarodowe Centrum Kongresowe, Katowice;
 - 2019 – „Spotkania”, Narodowy Uniwersytet „Politechnika Lwowska”, Lwów.
- Jej obrazy są już w domach prywatnych w kraju i za granicą.

Tak więc dotychczasowa ocena dorobku twórczego, artystycznego i dydaktycznego Pani Eweliny Wylężek jest bardzo pozytywna. Bo jak widać z powyższego opisu działalności doktorantki, posiada Ona już spore osiągnięcia w obszarze szeroko rozumianej aktywności artystycznej oraz dydaktycznej. Natomiast tematem Jej twórczości artystycznej jest ciągle poszukiwanie relacji z naturą oraz związane z tym emocje. W Jej obrazach bezpośrednio nie pojawia się człowiek, gdyż fascynuje Ją tkanka obrazu, świata obecnego i świata z przeszłości. Jej malowanie to jest materia i struktura, a także proces twórczy i związane z nim przeżycia.

Ocena pracy doktorskiej

I właśnie wszystkie te powyższe zagadnienia zawodowe Pani Ewelina Wylężek podejmuje w swojej pracy doktorskiej, zatytułowanej „PODRÓŻ – ŚWIATŁO – MGŁA”. Doświadczenie malarskie oraz analizę badawczą dokonuje Ona szczególnie w obszarze relacji materii do pejzażu i architektury w obrazie. Praca ta, zarówno teoretyczna, jak i praktyczna, jest bardzo interesująca. Na bazie twórczości Wielkich Mistrzów Europejskich w sferze malarstwa pejzażowego, doktorantka zgłębia te relacje i sama proponuje zestaw własnych prac malarskich, będących wyrazem tych analiz i poszukiwań. I właśnie ta tytułowa podróż, materia i jej tytułowa wizualna fizyczność w świetle i mgle, składa się na twórczy gest malarski, który przekłada się na nasze doznania – wręcz filozoficzny bardziej czy mniej przekaz. Piszę – filozoficzny – gdyż ta twórczość odnosi się w tym doktorskim cyklu – moim zdaniem – do archetypu bytu. Czy wyczuwamy tu ulotną mgłę czasu, potencjalną obecność starożytnego czy obecnego mieszkańca budowli, czy jego byt czy niebyt, to zawsze ten Jej obraz malarski działa na mnie i jestem pewien, że na widza również.

Z tym ukrytym w kadrze obrazu ludzkim bytem, z całym zbiorem czynników warsztatu malarskiego Pani Ewelina Wylężek przygotowywała zestaw 22 prac, o wym. najczęściej 120 x 120 cm oraz 100 x 100 cm i 80 x 80 cm, które dużo mówią o autorce i o naszym świecie. Myślę tu bowiem o tej szczególnej dla każdego człowieka tytułowej PODRÓŻY i niecodzienności skąpanej w marzeniach o swoim losie. Bo w tych obrazach o mięsistych duktach, grubych, nawarstwianych farbach na budowlach i ich okolicach pojawia się szczególna z nimi – według mnie – emocjonalna więź. Ten kontakt z widzem – te autorskie – malarskie zamazania wizerunków i kształtów architektury, kamuflujące jej fragmenty szczegóły, stają się istotą pola badawczego – pasji Pani mgr Eweliny Wylężek. Przywołując w pracy teoretycznej sposób obrazowania Jej bardzo bliskich znanych malarzy tworzy z nimi swoisty, twórczy dialog. I tu przypomina mi się jedna z opowieści pt. „Dystans” z książki „Minuta Mądrości” Anthony de Mello:

„Właściciel wielkiego parku zabaw komentował ironię faktu: kiedy dzieci bawiły się tam znakomicie, on sam zwykle bywał bardzo przygnębiony. Mistrz zapytał go”

- Wolałbyś posiadać park, czy mieć zabawę?

- Chciałbym jedno i drugie.

Mistrz nic nie odpowiedział. Kiedy później pytano go o to, przytoczył słowa, jakie włóczęga wypowiedział do właściciela ziemskiego:

- Ty posiadasz ziemię, a inni cieszą się jej krajobrazem.”

I właśnie pojawia się to obecnie przewodowe pytanie – czy Pani mgr Ewelina Wylężek umie patrzeć – uchwycić dystans. Ja twierdzę, że potrafi Ona w sposób wartościowy tak dokonać przemiany rzeczywistości danego krajobrazu, że pogłębia pojęcie artystyczne. Potrafi ująć „Dystans” w kadr oraz wzmocnić materię jego obrazu. Potrafi Ona eliminować to co zbędne. Potrafi też utrzymać obraz w rygorach tak, aby wyczuwało się wizję autorki, ale też by znajdowała się przestrzeń kontemplacji dla widza. Te obrazy z Jej Podróży należą do Niej i są rozpoznawalne poprzez właśnie te bardziej czy mniej widoczne ich przekształcenia. Ten obecny w obrazach „żywiół” malarskiej energii, budowany z jaskrawych barw powoduje, że w atmosferze pewnej też tajemniczości możemy analizować rzeczywistość na Jej warunkach. Jest to synteza architektonicznych form, czy nawet dalekich planów - krajobrazów, z którymi widz może się konfrontować, wejść z nimi w dialog na bazie

uniwersalnego przekazu. Przeżyć zagęszczonych w naszej wyobraźni. Nawet poznania czy raczej rozpoznania w nich zdeformowanych przez czas znanych budowli. Teraz - obecnie w tych gęstych fakturach, warstwach ekspresyjnych – najczęściej zbrudzonych kolorów, plam, a więc tego całego tygla niepokoju – także imperatywu bytu, transfiguracji w procesie, namierzeniu i przeobrażeniu widoków w tym swoistym architektonicznym ekwiwalencie, skupieniu i wyciszeniu na obrazie, możemy zbliżyć się do nieodkrytych myśli. Wizji z podróży – światła i mgły, poza którymi zdarzają się mosty. Energii pytań płynących z peryferii takiej fizyczności kształtu. Pani Ewelina Wylęzek odnosi się do odwiecznej chęci człowieka, ogarnięcia tajemnicy życia. Nawiązania emocjonalnego kontaktu poprzez przeżyty obraz, dany nam – nośnik pamięci, teraz symbol tych przeżyć, kod historii, a może też zmarszczek duszy. W tej architekturze brył, konturów i plam, wibrujących blasków słońca i światła spiętych w całość siecią impastów i nawarstwień widzimy piękne odbicie stanu Jej ducha.

Konkluzja

Pani mgr Ewelina Wylęzek prezentuje w doktorskiej pracy artystycznej i teoretycznej bardzo spójny przekaz. Daje mi on panoramę stanu myślenia i siły wyborów autorki. Jej cały dorobek, który zaprezentowałam na początku recenzji, jest już naprawdę spory i bardzo dobrze rokuje na przyszłość. Jej nagromadzone doświadczenia z obszarów twórczych, pedagogicznych i organizacyjnych to moje przekonanie uzasadniają. Twórcze myślenie i dążenie do celu objawia się u Niej pasją poznania, przez którą dociera Ona do rejonów swojej i naszej podświadomości. Obrazów świetlistej atmosfery ekspresyjnych budowli, fragmentów miast z pogranicza jawy i snu, fikcji i rzeczywistości, abstrakcyjnych płaszczyzn i ich realnych ścian. Dawnego świata w dynamicznym uścisku duchowego, intuicyjnego malarstwa.

Dlatego z całym przekonaniem stwierdzam, że Pani mgr Ewelina Wylęzek zasługuje na przyznanie Jej stopnia doktora.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz